

Rapport om forvaltningskontroll

Kontrollert ordning:

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Kontrollert i 2016

Meløy kommune

Rapport om forvaltningskontroll

Kontrollert kommune	: Meløy
Dato rapport	: 14.3.2016
Kontroll avholdt dato	: 3.2.2016
Gjennomført av	: Jostein Øvervatn og Regie Sjø
Kontrollert(e) ordning(er)	: Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket
Saksnummer ePhorte	: 16/87

1. Sammendrag

Fylkesmannen i Nordland gjennomførte forvaltningskontroll av tilskuddsordninger innen landbruket i Meløy kommune den 3. februar 2016. Tema for kontrollen var kommunens forvaltning av tilskuddsordningen Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Under kontrollen ble søknader fra 18 av 67 foretak vurdert.

For søknadsomgangene august 2014 og januar 2015 er 18 foretak valgt for kontroll av Fylkesmannen. Søknadene fra de utvalgte foretakene er vurdert for begge søknadsomgangene. Valg av foretak er gjort med bakgrunn i kommunens utvalg til stedlig kontroll og fra feil- og varselmeldinger i Wespa (saksbehandlersystem fra Landbruksdirektoratet).

Det ble avdekket 5 avvik og 2 merknader under kontrollen.

BEGREPSAVKLARINGER:

Funn er de faktiske forhold som avdekkes under Fylkesmannens kontroll. Disse kategoriseres som generelle kommentarer, avvik eller merknader i kontrollrapporten.

Generelle kommentarer beskriver det vi mener er verdt å bemerke om kommunens forvaltning av de kontrollerte tilskudd utenom avvik og merknader.

Avvik er brudd på formelle krav fastsatt i lover, forskrifter, rundskriv eller jordbruksavtalen.

Merknad er forhold som vi mener det er nødvendig å påpeke for å sikre god forvaltning av kontrollerte ordninger.

Trekk vil si en reduksjon i tilskuddet som følge av at informasjonen i søknaden er justert/rettet slik at den stemmer med virkeligheten.

Avkorting innebærer at det foretas en reduksjon i tilskuddet foretaket i utgangspunktet hadde rett på. En retting av søknaden i samsvar med de faktiske forhold hos foretaket er ikke en avkorting. En eventuell avkorting må komme i tillegg til oppretting av søknaden/utbetalingen.

---

2. Grunnlag for kontrollen

- Lov om jord (jordlova) 12. mai 1995 nr. 23
- Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket. 19. desember 2014 nr. 1817.
- Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. 29. juni 2015 nr. 802.
- Forskrift om miljøplan 15. januar 2003 nr. 54.
- Reglement for økonomistyring i Staten §§ 14 og 15. 12. desember 2003
- Teknisk jordbruksavtale 2014-2015. Inngått 30. juni 2014.
- Jordbruksavtale 2015 – 2016. Inngått 22. juni 2015.

FOR SØKNADSOMGANG 20. AUGUST 2014:

Rundskriv 2014-15 fra Landbruksdirektoratet. - *kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid.

Rundskriv 2014-16 fra Landbruksdirektoratet. - *saksbehandlingsrutiner*.

FOR SØKNADSOMGANG 20. JANUAR 2015:

Rundskriv 2014-29 fra Landbruksdirektoratet. -*kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid. – *Revidert 17.4.2015*.

Rundskriv 2014-30 fra Landbruksdirektoratet. -*saksbehandlingsrutiner*. – *Revidert 22.1.2015*.

Fylkesmannen har det regionale ansvaret for at tilskudd i landbruket blir forvaltet i samsvar med forutsetningene. Forvaltningskontroll av kommuner er et virkemiddel i dette arbeidet.

3. Gjennomføring av kontrollen

Forvaltningskontrollen ble gjennomført ved dokumentgjennomgang og intervju av fagkonsulent og landbruksleder i kommunen.

Kontrolldagen bestod av:

- Åpningsmøte for å snakke om kontrollens hensikt og omfang.
- Intervju med fagkonsulent og landbruksleder for ordningen.
- Gjennomgang av saksdokumenter for ordningen for søknadsomgang august 2014 og januar 2015.
- Sluttmøte for å oppsummere kontrollen og presentere funn.

Tabellen på neste side viser en oversikt over personer som deltok under kontrollen og hvilke deler av kontrollen de deltok på.

Navn	Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Fra kommunen				
Åse Sørgård	Fagkonsulent	X	X	X
Merethe Skille	Leder plan og kommunalteknikk	X		X
Eli Synnøve Breivik Forthun	Landbruksleder	X	X	X
Fra fylkesmannen				
Jostein Øvervatn	Fagansvarlig kontrollør	X	X	X
Regie Sjø	Kontrollleder	X	X	X

4. Generelt om kommunen

For søknadsomgangene august 2014 var det 67 jordbruksforetak som søkte om produksjonstilskudd og for januar 2015 var det også 67 jordbruksforetak i som søkte om produksjonstilskudd. Nedenfor presenteres en oversikt over utbetalt tilskudd for produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd for årene 2014 og 2015.

For 2014 er det utbetalt totalt kr. 24 938 370,- i produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd.

For 2015 er det per nå utbetalt kr. 19 092 333,- i produksjonstilskudd og avløsertilskudd. Pristilskudd er ennå ikke tilgjengelig for dette året.

5. Kontrollområder

I dette kapitlet blir først noen generelle kommentarer om funn presentert. Så vil punktene 5.2 og 5.3 presentere avvik og eventuelle merknader som er registrert ved denne forvaltningskontrollen.

5.1 GENERELL KOMMENTAR OM FUNN

Saksbehandling

- Kommunen har utarbeidet rutinebeskrivelser for behandling av søknader om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket, samt søknad om tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.
- Kommunen benytter Risk Manager som er en del av kommunens kvalitetssystem. Her ligger rutinebeskrivelser og linker til veiledningshefter mv. for egne ansatte.

-
- E-post med informasjon om stedlig kontroll overfor foretak sendes til foretakene før kontrollen. Denne inkluderer informasjon om dokumenter som kommunen ønsker tilsendt i forkant av kontrollen.
  - Varsel om lav produksjon er vurdert for samtlige foretak der kommunen konkluderer med at kravet til vanlig jordbruksproduksjon anses oppfylt. Dette er sendt til Fylkesmannen innen fristen 21. april 2015.
  - Ingen skriftlige rutiner for risikovurdering og utvelgelse til stedlige kontroller.
  - Gode merknader og forklaringer i Wespa ved endring av søknadsopplysninger.
  - De fleste endringer i søknad mangler vurderinger av avkorting.
  - Ingen rutinebeskrivelser for behandling av tips om ulovligheter.

Journalføring

- Meløy kommune journalfører alle søknader på ett saksnummer for hver søknadsomgang.
- Nesten alle foretak leverer elektronisk søknad.
- Elektroniske søknader blir saksbehandlet og lagt i permer. Etter første inputkontroll blir så alle søknader og tilhørende dokumenter for søknadsomgangen samlet i ett dokument og registrert på sak i ESA, kommunens arkivsystem.
- Papirsøknader blir først ført i Wespa av saksbehandler for så å leveres til arkivet for journalføring. Dette grunnet erfaringer som viser at det kan ta lang tid fra papirsøknader er mottatt av kommunen før arkivet journalfører disse på sak.
- E-post som gjelder søknadsbehandling blir journalført på sak av saksbehandler.
- Telefonsamtaler som gjelder søknad skrives inn i kommentarfeltet i Wespa og i noen tilfeller bes søker om å sende e-post for å dokumentere endringene. Dette lagres også i ESA.
- Kommunen forklarer at kontrollskjemaer etter stedlige kontroller blir journalført i ESA og lagt i permer. Vi fant ett kontrollskjema ved denne forvaltningskontrollen som ikke var journalført i ESA. Se også merknad 1.

Stedlig kontroll

På grunnlag av risikovurdering skal kommunen plukke ut minst 5 prosent av foretakene, som har søkt om produksjonstilskudd, til stedlig kontroll. For begge de kontrollerte

---

søknadsomganger hadde kommunen vært ute på stedlig kontroll hos 3 foretak, 4,5 % og det er ikke tilstrekkelig.

Ingen skriftlig risikobasert utvalgelse til stedlig kontroll. Men det blir foretatt en risikovurdering av hvem som skal kontrolleres for hver søknadsomgang. Utvalgelse skjer ved noen søknadsomganger etter anbefalinger fra Fylkesmannen eller rundskriv fra Landbruksdirektoratet.

Stedlig kontroll varsles pr. telefon via SMS og på e-post. Det blir forklart om kontrollens hensikt og omfang i e-posten.

Benytter kontrollskjema ved stedlig kontroll. Det er påført dato for kontrolltidspunkt med underskrift av kommunen og søker. Kontrollskjema lagres i ESA.

5.2 REGISTRERTE AVVIK

Følgende avvik ble registrert ved forvaltningskontrollen:

Avvik 1 Kommunen har godkjent to ufullstendige miljøplaner. Det er ikke foretatt trekk eller vurdert avkortinger i utbetalingen av tilskudd som følge av feilopplysninger fra søker.

Referanse Straffeloven §§ 270 og 271.
Forskrift om miljøplan 15. januar 2003 nr. 54.
Rundskriv 2014-16 pkt. 5.4.7 og pkt. 9.6 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar 2 miljøplaner som kommunen har godkjent ved stedlig kontroll ute hos foretak, er vurdert av Fylkesmannen. Begge er ufullstendige og kan ikke godkjennes. Det ene foretaket mangler kart. Det andre foretaket har sendt inn gjødselplan for 2015 og ikke for 2014, som forespurt. I tillegg er ikke sjekklisten utfylt på riktig måte. Foretakene hadde svart ja for at de hadde fullstendige miljøplaner og kommunen hadde etter stedlig kontroll godkjent disse som gjeldende ved søknadsomgangen 20. august 2014. Org. nr. 913 428 277 og 970 568 069.

Dersom søker gir feil opplysninger til myndighetene for å få utbetalt tilskudd denne ikke har krav på, vil handlingen kunne falle inn under bedrageribestemmelsene i straffeloven § 270 om simpelt bedrageri, evt. § 271 om grovt bedrageri.

Vi gjør oppmerksom på at også medvirkning fra forvaltningens side på dette området kan være straffbart, jf. straffeloven §§ 270 og 271.

Avvik 2 Kommunen har ført opplysninger i søknad, uten at foretaket selv har søkt om noe i aktuelle koder, uten å forklare i WESPA eller dokumentere hvorfor endringen er gjort.

Referanse Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket § 9. Nå § 8.
Rundskriv 2014-16 pkt. 4.1.7 og 9.2.3 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar For søknadsomgang 20. august 2014:

Gjelder en søknad der foretaket ikke hadde søkt om tilskudd selv. Opplysningene som er ført av kommunen er i kode 210 «Fulldyrket eng, til slått og beite» med antall 19 og i kode 212 «Innmarksbeite» med antall 8. Det samme gjelder for kodene 487, 488, 431 og 432 som omhandler Sauer 1 år og eldre, lam under 1 år og lam under 1 år, på utmarksbeite. Ingen forklaring hvorfor føringen er gjort hverken på sak eller i WESPA. Org. nr. 993 263 885.

Det skal ikke føres opp noe der foretaket selv ikke har søkt om noe.

Kommentarfeltet i WESPA skal alltid brukes til å forklare hvorfor rettinger er gjort. Ved lagring vil saksbehandlers brukernavn og tidspunkt for retting bli lagret som en del av historikken til søknaden.

Avvik 3   **Kommunen har ikke innhentet skriftlig avtale for hester i pensjon. Dette etter varsel i input-kontrollen om at det er søkt om flere dyr på beite enn for husdyr.**

Referanse   Veiledningshefte «Søknad om produksjonstilskudd i jordbruket». Med søknadsfrist 20. august 2014. Pkt. 3.8.1.

Kommentar   Søker har to hester selv og oppgir fem hester på beite.
Org. nr. 990 911 738.

Skriftlig avtale skal legges ved søknad om tilskudd dersom hester i pensjon i vinterhalvåret, og på beite, skal gi grunnlag for utmåling av tilskudd.

Avvik 4   **Kommunen har endret feilopplysninger i søknader uten å vurdere å avkorte i tilskuddet.**

Referanse   Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 12.
Rundskriv 2014-16 pkt. 7.1 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 8.1 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar   For søknadsomgang 20. august 2014: Kommunen har endret i kode 210 «Fulldyrket eng...» fra 233 daa til 228 daa. God forklaring i om hvorfor areal er endret i WESPA, men det er ikke vurdert avkorting. Org. nr. 992 198 877.

For søknadsomgang 20. januar 2015: Kommunen har endret i kode 149 «Voksne sauer over ett år» fra 208 stk. sauer til 204 stk. sauer. Samtidig er det endret i kode 138 «Sauer under ett år» fra 38 stk. sauer til 42 stk. sauer. Ingen forklaring i WESPA. Det er ikke vurdert avkorting. Org. nr. 992 198 877.

Dersom foretaket har gitt feil opplysninger i søknad som ville ført til en merutbetaling som denne ikke hadde krav på, skal kommunen vurdere om foretaket har vært i god tro eller om feilopplysningene i søknaden er gitt uaktsom eller forsettlig.

Kommunen må vurdere om det er grunnlag for avkorting i tilskuddet som følge av feilopplysninger.

Avvik 5	Kommunen plukker ut færre foretak til stedlige kontroller enn det som er fastsatt av Landbruksdirektoratet.
----------------	--

Referanse	Rundskriv 2014-16 pkt. 5 fra Landbruksdirektoratet. Rundskriv 2014-30 pkt. 6 fra Landbruksdirektoratet.
------------------	--

Kommentar	Kommunen skal plukke ut minst 5 % av foretakene som har søkt om produksjonstilskudd til stedlig kontroll. For begge de kontrollerte søknadsomgangene hadde kommunen vært ute på stedlig kontroll hos 3 foretak, 4,5 %. Det vil si at det var ett for lite for hver søknadsomgang.
------------------	--

5.3 REGISTRERTE MERKNADER

Merknad 1	Kontrollskjema etter stedlig kontroll er ikke lagret i kommunens arkivsystem ESA.
------------------	--

Referanse	Arkivlova § 6. Rundskriv 2014-30 pkt. 5.1.1 fra Landbruksdirektoratet.
------------------	---

Kommentar	Gjelder ett foretak som ble kontrollert av Fylkesmannen kontrolldagen. Org. nr. 914 824 583.
------------------	---

Wespa tilfredsstillter ikke kravene til offentlig saksbehandling. Kommunen må derfor sørge for tilfredsstillende rutiner for journalføring og arkivering av dokumenter som omhandler søknad om tilskudd.

Merknad 2	Varsel 344 i inputkontrollen som omhandler at eier av foretak har eierinteresser i andre foretak med husdyr er vurdert av kommunen, uten at det er skrevet noe om det i ESA eller WESPA.
------------------	---

Referanse	Forvaltningsloven § 17 første ledd. Arkivlova § 6. Rundskriv 2014-30 pkt. 8 fra Landbruksdirektoratet.
------------------	--

Kommentar	Det finnes ingen dokumentasjon for vurdering av varsel 344 i kommunens arkiv. Gjelder ett foretak som ble kontrollert av Fylkesmannen
------------------	---

---

kontrolldagen. Org. nr. 914 824 583.

Feil- og varselmeldingene etter inputkontrollene skal brukes av kommunen i saksbehandling av søknadene. Kommunen skal følge opp de feilmeldte søknadene. Varselmeldinger bør også følges opp av kommunen.

Alle søknader skal saksbehandles før vedtak fattes. Det er kommunen som har ansvar for at saken er tilstrekkelig opplyst/dokumentert før vedtak treffes. Det vil si at det skal skrives opp hva som er gjort, slik at det er dokumentert og etterprøvbart.
